

Kappen met recappen

Al negen jaar geleden is in Nederland in het Arbobesluit opgenomen dat het terugzetten van de dop op een injectienaald, het zogenaamde recappen, is verboden. De Europese richtlijn, waaraan we in Nederland als lidstaat gehouden zijn, geeft geen enkele ruimte voor uitzonderingen: het terugzetten van doppen op naalden is verboden. Uit diverse onderzoeken blijkt namelijk dat recappen makkelijk tot onnodige prikaccidenten leidt. Maar omdat zelfstandig ondernemers niet onder het Arbobesluit vallen, geldt het besluit alleen voor medewerkers die in loondienst zijn. En dat maakt waarschijnlijk dat recappen moeilijk uit te roeien is. Immers, in een gemiddelde praktijk zullen er werknemers zijn die niet mogen recappen en medewerkers (de ondernemers, waarnemers) zijn voor wie de maatregel niet geldt. Feitelijk moeten alle medewerkers in loondienst een gecontamineerde spuit door een zelfstandig ondernemer laten recappen. Dat is natuurlijk onwerkbaar en geeft onduidelijkheid, want iedereen moet toch zo veilig mogelijk werken? Laten we daarom met elkaar de pragmatische stap maken naar een veilige werkplek en eens kijken naar de alternatieven voor recappen.

James Huddleston Slater

Even voor de duidelijkheid: ook het recappen met behulp van een metalen houder, de zogenaamde *needle jenker*, valt onder dit besluit. En, ook het losdraaien van de gebruikte naald en het daarna recappen met het 'kleine dopje' mag niet. Recappen is recappen en is dus verboden volgens het Arbobesluit. Dat betekent in concreto dat bijvoorbeeld een intraligamentaire anesthesie met behulp van een paraproject niet zelfstandig door een tandarts, of mondhygiënist in loondienst uitgevoerd kan worden. Tenzij iemand die niet in loondienst is (de tandarts-eigenaar van de praktijk bijvoorbeeld) de naalden recapt. Dat is natuurlijk geen werkbare, en al helemaal geen veilige situatie. Gebruikte naalden moeten immers meteen worden afgevoerd. Naalden zijn gevaarlijker dan overige instrumentarium. Omdat een naald hol is, heeft een gecontamineerde naald altijd een vochtig reservoir in zich en dat maakt de naald in principe gevaarlijker dan een in-

strument met een glad oppervlak waarop het bloed al wat is ingedroogd.

Alternatieven

Er zijn twee echte alternatieven voor recappen.

1. Recaploze naalden. Ongeveer de hele geneeskunde gebruikt inmiddels recaploze naalden. Deze zijn er ook voor de tandheelkunde, maar worden nog niet door iedereen gebruikt. Het systeem heet Ultra Safety Plus **twist** en is van Septodont. Het is de opvolger van de Ultra Safety Plus XL. De 'Twist' is een draaisluiting en beschermt de huls tegen overwacht loskomen. Dit injectiesysteem levert een naald voor éénmalig gebruik die is voorzien van een beschermhuls en een handvat. Na gebruik van het injectiesysteem wordt een huls van achter naar voor over de naald geschoven, zodat je je niet kunt prikken (je schuift immers van de scherpe punt af). Dan kan je de naald even neerleggen (op de tray bijvoorbeeld)

en eventueel weer oppakken. Je schuift dan de huls terug. Ook bij wisseling van de carpule is het systeem veilig, want ook dan schuif je de huls weer veilig over de naald. Het systeem is transparant zodat een aspiratie beoordeeld kan worden. De naalden zijn zelf-aspirerend: aspiratie gebeurt door de druk op de plunjer te verminderen.

Er zijn meer voordelen aan het systeem. De plunjers zijn van kunststof en heel licht, en ook nog eens goedkoop. Bij elke doos naalden wordt een plunjer meegegeven, zodat je op een gegeven moment meer dan genoeg plunjers in je praktijk hebt. Een tweede voordeel is dat de huls van de naald een indicatie heeft waar de bevel zit.

Er is ook een intraligamentair handvat, dat groter en wat lomper is dan het bekende intraligamentaire handvat.

Nadelen zijn er helaas ook. Net als met elk systeem kun je je altijd prikken. Ook met het Ultra Safety Plus Twist systeem. Het werken met het systeem is niet moeilijk maar je moet het een paar keer oefenen. Een tweede nadeel is dat de beschermhulzen iets groter zijn en misschien net niet in een laatje passen. Voordeel is wel dat elke beschermhuls individueel is verpakt en dus heel hygiënisch is. En de kosten? Klein beetje kostbaarder dan een conventionele naald, maar niet veel.

2. De Needle Off. Dit systeem heeft een elektrisch verwijderingssysteem voor naalden. De gebruikte naald wordt, terwijl ze nog op de spuit is bevestigd, in de naaldinvoeropening gestoken. Vervolgens wordt door middel van een intern klauwmechanisme, dat de naald vastgrijpt en vervolgens losschroeft van de spuit, de naald verwijderd. Het automatisch mechanisme deponeert de naald dan rechtstreeks in de naaldcontainer (de Sharptainer). Het mooie van het systeem is dat je niets hoeft te doen en alleen de naald in het apparaat steekt. Op het apparaat zit een display waarop je kunt zien wanneer je de naald weer kan uitnemen en of de container vol zit (het systeem kan 400 naalden per container aan). De opening kan worden uitgenomen en in de thermodesinfector worden gereinigd. Het apparaat heeft een accu en kan dus draadloos worden gebruikt, waardoor het overal inzetbaar is.

Groot voordeel is dat met dit systeem de bestaande anesthesiepunten gebruikt kunnen blijven worden. Het systeem kan vol-

Recaploze naald: Ultra Safety Plus Twist

gens de fabrikant namelijk elk merk naalden en de meeste spuiten aan.

Een duidelijk verschil met Ultra Safety Plus XL is dat met NeedleOff alleen de kale naaldjes (en dus niet langer de dopjes en carpules) in het medisch afval terechtkomen. De hoeveelheid specialistisch te verwerken afval wordt zo aanzienlijk gereduceerd. Nadeel is dat de naald na gebruik een onbeschermde route moet afleggen naar het apparaat, maar dankzij de accu kan NeedleOff wel pal naast de behandelaar worden gebruikt. Ander nadeel is dat het apparaat 599 euro (ex btw) kost, wat op zich niet duur is voor een apparaat van deze kwaliteit. Sharptainers zijn 20 euro (ex btw) per stuk, maar vullen zich alleen met kale naaldjes waardoor ze veel langer meegaan dan reguliere naaldcontainers.

Conclusie

Het is niet zo moeilijk om een keuze te maken voor een systeem, het gaat eerder om een verschil in smaak. Omdat beide producten voor- en nadelen hebben is er niet een systeem dat beter is dan het andere. Gebruik je veel intraligamentaire anesthesie, dan is waarschijnlijk de Needleoff de betere keuze. De Ultra Safety Plus is een systeem dat goedkoop te implementeren is. Ongeacht je keuze: feit is dat recappen nu echt tot het verleden moet behoren.

Meer informatie:

www.septodont.nl/producten/usp-twist

www.needleoff.com

De Needle Off

James Huddleston Slater is als tandarts-gnatholoog werkzaam in zijn eigen praktijk in Groningen.